

Lectii Matematica

Lectia 1 – Multimi: descriere și notații. Operații
cu mulțimi, Mulțimi de numere.

Ionchiș Flaviu

Clasa 5

➤ MULTIMI

- **Definiție:** Prin mulțime înțelegem o colecție de obiecte bine determinate și distincte. Obiectele din care este alcătuită o mulțime se numesc **elementele** mulțimii. Mulțimile se notează cu **litere mari** din alfabet.

Exemplu : (A,B,C,M,S...etc)

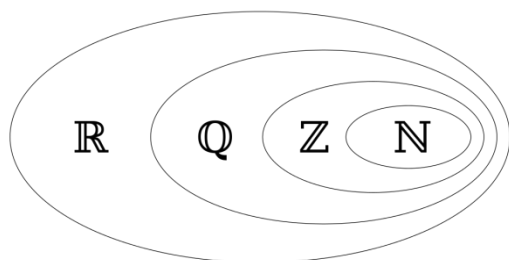
- Mulțimea care nu are nici un element se numește **mulțimea vidă** și se notează ϕ
- Dacă un element x **aparține** unei mulțimi A se notează cu $x \in A$.
- Dacă un element x **nu aparține** unei mulțimi A se notează cu $x \notin A$.

Exemplu: $S = \{1, 9, 3, 7, 5\}$

Cifra 3 este un element al mulțimii S . Vom spune că 3 **aparține** mulțimii S și notăm astfel: $3 \in A$.

Cifra 2 nu este un element al mulțimii S . Vom spune că 2 **nu aparține** mulțimii S și notăm astfel: $2 \notin A$.

- $\mathbb{N} = \{0;1;2;\dots\}$ = mulțimea numerelor naturale
- $\mathbb{N}^* = \{1;2;\dots\} = \mathbb{N} - \{0\}$ = mulțimea numerelor naturale nenule
- $\mathbb{Z} = \{\dots;-2;-1;0;1;2;\dots\}$ = mulțimea numerelor întregi
- $\mathbb{Q}_+ = \{\frac{a}{b} / a,b \in \mathbb{N}^*\}$ = mulțimea numerelor raționale pozitive
- $\mathbb{R}$ = mulțimea numerelor reale

- O mulțime poate fi definită:

- **sintetic**, enumerând elementele sale:

Exemplu: $A = \{0;1;2;3;4\}$.

- **analitic**, punând în evidență o proprietate a elementelor mulțimii:

Exemplu: $A = \{x / x \in \mathbb{N}, x \leq 4\}$.

- Două mulțimi sunt **egale** dacă au aceleași elemente ($A = B$)
- Două mulțimi nu sunt egale dacă au elemente **diferite** ($A \neq B$)
- Dacă toate elementele unei mulțimi A se găsesc într-o altă mulțime B , atunci vom spune că A este **inclusă** în B și notăm $A \subset B$.

- Mulțimea A se numește **submulțime** a mulțimi B , dacă elementele mulțimi A se găsesc în mulțimea B .

Exemplu: $A = \{\underline{1}, \underline{2}, \underline{3}, \underline{4}, 5\}$

$B = \{\underline{1}, \underline{2}, \underline{3}, \underline{4}, 5, 6\}$

- **Observație:** mulțimea vidă este inclusă în orice altă mulțime.
- **Cardinalul** unei mulțimi reprezintă numărul de elemente al mulțimii.

Exemple: $\text{card } A = 4$

$\text{card } \phi = 0$

$\text{card } \mathbb{N} = \infty$

- O mulțime care are un număr **infini**t de elemente se numește mulțime infinită.
- O mulțime care are un număr **finit** de elemente se numește mulțime finită.

• Operații cu mulțimi:

- Reuniunea a două sau mai multe mulțimi - se aleg toate elementele din toate mulțimile, considerate o singură dată.

$$\text{Se notează } A \cup B = \{ x / x \in A \text{ sau } x \in B \}$$

Exemplu: $A = \{0;1;7;9;10\}$ $B = \{0;2;3\}$ $C = \{1;2;3;4;5\}$

$$A \cup B \cup C = \{0;1;2;3;4;5;7;9;10\}$$

- Intersecția a două sau mai multe mulțimi - se aleg numai elementele comune ale tuturor mulțimilor.

$$\text{Se notează } A \cap B = \{ x / x \in A \text{ și } x \in B \}$$

Exemplu: $A = \{0;1;7;9;10\}$ $B = \{0;2;3\}$

$$A \cap B = \{0\}$$

- Diferența a două mulțimi - se consideră numai elementele care sunt în prima mulțime și nu se găsesc în a doua mulțime.

$$\text{Se notează } A - B = \{ x / x \in A \text{ și } x \notin B \}$$

Exemplu: $A = \{0;1;7;9;10\}$ $B = \{0;2;3\}$

$$A - B = \{1;7;9;10\}; B - A = \{2;3\}$$

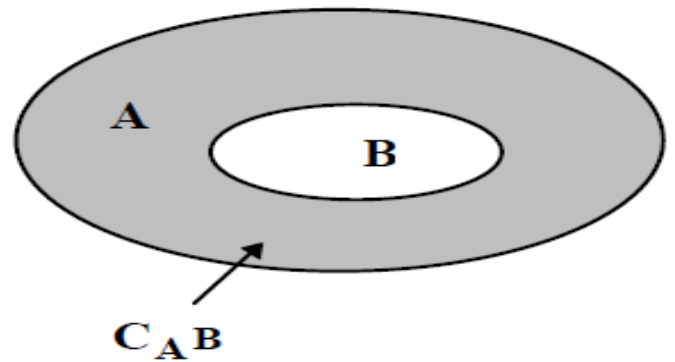
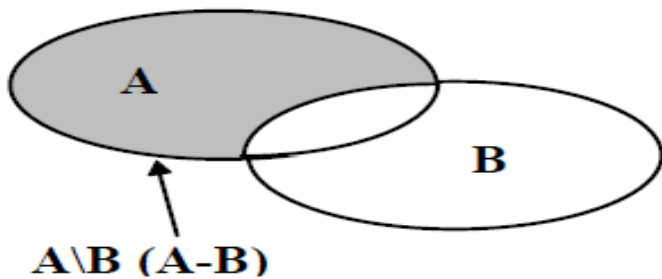
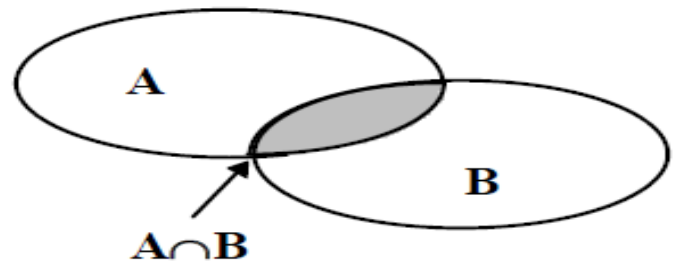
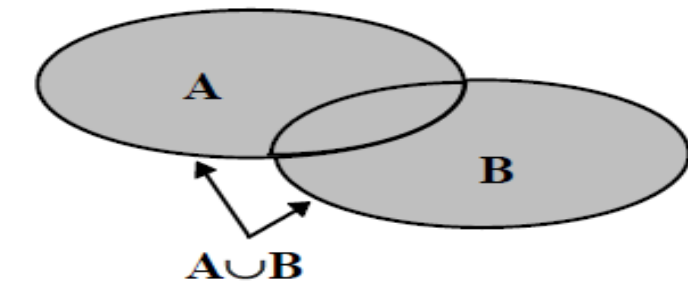
- Complementara mulțimii $A \subset E$ față de mulțimea E : se consideră toate elementele care sunt în E și nu sunt în A . Se notează $C_E(A) = E - A$

Exemplu: $A = \{0;1;3;5\}$ $C_{\mathbb{N}}(A) = \{2;4;6;7;8;.....\}$

- Observații: $A \cup B = B \cup A$

$$A \cap B = B \cap A$$

$$A \setminus B \neq B \setminus A$$

Ex 1. $A = \{ x / x \in \mathbb{N}^*, 2x + 3 \leq 9 \}$

a) Aflați elementele mulțimii A.

b) Dacă $B = \{ 0; 3; 6; 9 \}$ aflați $A \cap B$, $A \cup B$, $A - B$, $B - A$

Rezolvare:

a) $2x + 3 \leq 9 \Rightarrow 2x \leq 9 - 3 \Rightarrow 2x \leq 6 \Rightarrow x \leq 6 : 2 \Rightarrow x \leq 3; x \in \mathbb{N}^* \Rightarrow A = \{1; 2; 3\}$

b) $A \cap B = \{3\}$

$A \cup B = \{0; 1; 2; 3; 6; 9\}$

$A - B = \{1; 2\}$

$B - A = \{0; 6; 9\}$

Ex 2. Se consideră două mulțimi care verifică condițiile:

$$A \cap B = \{5;6\}; \quad A \cup B = \{1;2;5;6;7\}; \quad B - A = \{7\}.$$

Aflați elementele fiecărei mulțimi.

Rezolvare:

$$A \cap B = \{5;6\} \Rightarrow 5 \in A \text{ și } 5 \in B, \quad 6 \in A \text{ și } 6 \in B$$

$$B - A = \{7\} \Rightarrow 7 \in B \text{ și } 7 \notin A.$$

$$A \cup B = \{1;2;5;6;7\} \Rightarrow A = \{1;2;5;6\}; \quad B = \{5;6;7\}$$

➤ Exerciții cu mulțimi:

1. Fie mulțimea $M = \{3, 5, 7, 11, 12, 13\}$. Scrieți în dreptul fiecărei propoziții de mai jos valoarea de adevăr (adevărat sau fals).
  - a) $3 \in M$
  - b) $8 \in M$
  - c) $5 \in M$
  - d) $11 \notin M$
  - e) $13 \in M$
2. Fie mulțimea $A = \{x / x \text{ este cifră}\}$. Enumerați elementele mulțimii A .
3. Enumerați elementele mulțimii $B = \{x / x \in \mathbb{N}, 183 < x < 190\}$.
4. Fie mulțimea $C = \{x / x \text{ este ultima cifră a numărului } 6^{2015}\}$. Enumerați elementele mulțimii C .
5. Fie mulțimea $S = \{x / x \text{ este un număr natural și } 14 < x \leq 26\}$. Scrieți în dreptul fiecărei propoziții de mai jos valoarea de adevăr (adevărat sau fals).
  - a) $14 \in S$
  - b) $15 \in S$
  - c) $26 \in S$

- d) $20 \notin S$
 e) $28 \notin S$
6. Stabiliți cardinalul mulțimi $A = \{ x / x \text{ este literă din cuvântul 'caiet' } \}$.
7. Stabiliți cardinalul mulțimi $B = \{ x / x \in \mathbb{N}^*, x < 2015 \}$.
8. Fie mulțimea $M = \{ x / x \in \mathbb{N}, x \leq 2016 \}$. Scriți în dreptul fiecărei propoziții de mai jos valoarea de adevăr (adevărat sau fals) .
- a) $\text{card } M = 2017$
 b) $\text{card } M = 2016$
 c) M este o mulțime finită
 d) $2016 \in M$
 e) $0 \notin M$
9. Aflați cardinalul mulțimii $S = \{ x / x \in \mathbb{N}^*, x < 35, x \text{ este divizibil cu } 5 \}$.
10. Stabiliți care dintre mulțimile de mai jos sunt mulțimi infinite și care sunt finite :
- a) $\mathbb{N}$
 b) $A = \{ x / x \text{ este elev în clasa a V a și trăiește în România } \}$
 c) $\mathbb{N}^*$
 d) $B = \{ x / x \in \mathbb{N}, x > 15 \}$
 e) ϕ
11. Fie mulțimile $A = \{5,6,7,8\}$, $B = \{7,8,9,10\}$. Aflați $A \cup B$.
12. Fie mulțimile $A = \{10,11,12,13,14\}$, $B = \{11,13,15,16\}$. Aflați $A \cap B$.
13. Fie mulțimile $A = \{10,20,30,40\}$, $B = \{20,25,30,35\}$. Aflați $A - B$.
14. Fie mulțimile $A = \{9,6,8,3\}$, $B = \{8,5,7,9\}$, $C = \{2,3,4,5\}$. Aflați $A \cup B \cap C$.
15. Fie mulțimile $A = \{2,4,5,7,8,9\}$, $B = \{1,2,4,6,7\}$, $C = \{1,5,7,10\}$. Aflați:
- a) $A \setminus (B \cap C)$
 b) $C \setminus (A \cap B)$
 c) $A \setminus (B \cup C)$

d) $C \setminus (B \setminus A)$

e) $B \setminus (A \cap C)$

16. Fie mulțimile : $A = \{x + 7, 2x + 3, 3x - 5\}$
 $B = \{2x + 1, x + 9, 4x + 5\}$, determinați pe x astfel încât $A = B$.

17. Se dau mulțimile : $A = \{0, 2, 4, 7\}$, $B = \{4, 5, 6\}$

Calculați : $A \cup B$; $A \cap B$; $A \cap \emptyset$; $B \cup \mathbb{N}$

18. Enumerați elementele mulțimii A și B știind că sunt îndeplinite simultan condițiile:

a) $A \cup B = \{0, 1, 2, 3, 4\}$

b) $A \cap B = \{1, 2, 3\}$

c) $A \setminus B = \{0\}$

19. Se dau mulțimile $A = \{\text{urs, cal, lup, vulpe}\}$ și $B = \{\text{capră, lup, oaie, urs, castor, jder}\}$. Aflați: $A \cap B$, $A \cup B$, $A - B$, $B - A$

20. Într-o clasă sunt 29 elevi. Dintre aceștia, 23 au acasă catel, iar 21 au acasă pisica. În clasă sunt 4 elevi care nu au acasă nici catel, nici pisica.
Câți elevi din clasă au acasă și catel și pisica ?

21. Se dau mulțimile $E = \{x \in \mathbb{N} / x < 10 \text{ și } x \text{ nu este pătrat perfect}\}$ și $F = \{x \in \mathbb{N}^* / 2^x < 11^2\}$.

a) Enumerați elementele mulțimilor E și F ;

b) Desenați diagrame cu mulțimile E și F ;

c) Aflați $E \cap F$, $E \cup F$, $(E - F) \cap (F - E)$;

22. Aflați mulțimile X și Y știind că acestea verifică simultan condițiile:

a) $X \cap Y = \{\text{crin, lalea, garoafă}\}$

b) $X \cup Y = \{\text{zambilă, lalea, narcisă, crin, ghiocel, garoafă, trandafir, orhidee}\}$

c) $Y - X = \{\text{ghiocel, zambilă}\}$

23. Ordonați crescător elementele mulțimii $M = \{103, 210, 36, 55\}$

24. Se dau mulțimile $A = \{\text{zambilă, lelea, narcisă, crin, garoafă, orhidee}\}$ și $B = \{\text{crin, lelea, trandafir}\}$.

Aflați: $A \cap B$, $A \cup B$, $A - B$, $B - A$

25. Într-o clasă sunt 28 elevi. Dintre aceștia, 19 au acasă acvariu, iar 17 au acasă hamster. Sunt 6 elevi în clasă care nu au acasă nici acvariu, nici hamster. Câți elevi au acasă și acvariu și hamster ?

26. Se dau mulțimile $E = \{x \in \mathbb{N}^* / x < 8 \text{ și } x \text{ nu este divizibil cu } 3\}$ și

$$F = \{x \in \mathbb{N} / 3^x < 5^3\}.$$

a) Enumerați elementele mulțimilor E și F ;

b) Desenați diagrame cu mulțimile E și F ;

c) Aflați $E \cap F$, $E \cup F$, $(E - F) \cap (F - E)$;

27. Aflați mulțimile X și Y știind că acestea îndeplinesc simultan condițiile:

a) $X \cap Y = \{\text{lup, urs, castor}\}$

b) $X \cup Y = \{\text{urs, cal, lup, vulpe, capră, oaie, castor, jder}\}$

c) $Y - X = \{\text{vulpe, cal}\}$